

SENEFELDER *250

6. listopadu 2021 oslavíme 250. výročí narození vynálezce litografie Aloise Senefeldera (1771–1834)

V den 6. listopadu 2021 oslavíme 250. výročí narození německého vynálezce tisku z kamene neboli litografie Aloise Senefeldera (celým jménem Aloys Johann Nepomuk Franz Senefelder). Ten se roku 1771 narodil v domě v Rytířské ulici, který stál v místě dnešní Staroměstské tržnice v Praze. Ve svých 25 letech (1796) objevil princip litografie, když si ve spěchu napsal poznámky mastnou křídou na desku solnhofenského vápence. Všiml si, že mastnota na povrchu kamene odpuzuje vodu. Po vymytí kresby a naválení taktéž mastnou tiskařskou barvou získal z kamene první tisky.

Litografie je technikou tisku z plochy. Je založena na chemických vlastnostech jemnozrnného vápence, který v místech pokreslených mastnou barvou absorbuje tiskařskou barvu, zatímco nepokreslená místa zůstávají hydrofilní, tj. přijímají vodu, a barvu odpuzují, tedy netisknou.

Senefelder se usadil v Mnichově v Bavorsku, kde se technice tisku z kamene soustavně věnoval. Tiskl v prvních litografických lisech, které sám navrhl a sestavil. Tato nová, levná

a rychlá metoda se rychle šířila do celého světa. Zpočátku byla převážně reprodukcí technikou tisku hudebnin, map, plakátů, časopiseckých ilustrací a obrazových příloh knih. I v umění byla litografie nejprve reprodukcí technikou. Jako samostatný obor volné grafické tvorby se litografie prosadila po roce 1815 ve Francii. Její renesance nastala v období secese a na počátku 20. století, zejména v souvislosti s rozvojem tvorby barevného plakátu.

Kamenotisk v průmyslu postupně vymizel a byl nahrazen produktivnější technikou ofsetu. Současný tisk z kamene se, stejně jako tisk z dalších materiálů majících obdobné vlastnosti, ať už to jsou např. polyesterové či hliníková fólie, používá převážně pro uměleckou grafiku. Přesto je princip litografie v průmyslovém tisku – ofset i v době digitálního tisku stále jednou z nejpoužívanějších tiskových technik.

Informační leták k výročí SENEFELDER *250 vznikl ve spolupráci SČUG Hollar a Institutu kresby a grafiky, 2021. Více informací naleznete na webech www.hollar.cz a www.ikgidp.com a facebooku obou organizací.

Kam se v těchto dnech vydat za litografií a Senefelderem

8. 9. – 6. 11.

Co jsem dělal posledních devadesát let

Retrospektivní výstava Jiřího Suchého konající se u příležitosti jeho devadesátin.

Galerie Smečky, Ve Smečkách 24, Praha 1

Otevřeno ÚT–SO 11.00–18.00

www.ppas.cz/o-nas/galerie-smecky

21. 10. – 14. 11.

KÁMEN ~ VODA ~ DECH

Výstava litografií a kreseb Jany Hubatkové, vedoucí litografické dílny Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze (UMPRUM). Kurátorka Alena Laufrová.

STŘEDA 27. 10. v 17.00 Komentovaná prohlídka výstavy s A. Laufrovou a J. Hubatkovou.

Galerie Hollar, Smetanovo nábřeží 6, Praha 1

Otevřeno ÚT–NE 10.00–12.00, 13.00–18.00,

ve státní svátky zavřeno.

www.hollar.cz

SOBOTA 6. 11. v 11.00

Setkání u Senefelderovy pamětní desky v Rytířské ulici

Rytířská 10, Praha 1

Pořádá Litografická dílna v Říční, Martin a Matěj Boudovi

www.litoricni.cz

ČTVRTEK 25. 11., 10.00–18.00

Program v oddělení Tiskařství NTM věnovaný litografii

Národní technické muzeum, Kostelní 42, Praha 7

Kurátor Pavel Pohlreich

www.ntm.cz

SOBOTA 27. 11. v 18.00

Návštěva litografické dílny v Žitné

Výstava z tisků, které vznikly během tří let fungování dílny.

Občerstvení, hudba a kameny zaručeny.

Litografická dílna v Žitné, Žitná 16, Praha 2

Pořádá Filip Trnka

www.facebook.com/LitoZitna

Hollar

SENEFELDER
VYNÁLEZCE LITOGRAFIE
1771—2021 *250

